СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 40. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 18. лютого, 1925. VOL. XXXIII. No. 40. Jersey City, N. J., Wednesday, February 18, 1925. THREE CENTS

Заряджують великий страйк кравецьких робітників.

НЮ ЙОРК, 17. лютого. — Три великі юнії кравецьких робітників вислали нині до своїх відділів приказ вийти завтра рано о 10-ій годині на страйк.

Страйк викликано через те, що підприємці відкинули домагання юній піднести робітничу заплату о 20 процентів та признати юнії в цілім промислі.

Як кажуть юнії, на страйк вийде 25,000 робітників.

СЕНАТ ПРОТИ ПОЧТОВОГО ПРОЄКТУ ПАЛАТИ ПОСЛІВ.

ВАШИНГТОН, 16. лютого. — Заповіджена обструкція в сенаті нині не вибухла. Місто сього сенат працював нині пильно та ухвалив пару проектів.

Межи иншим він розглядав проект почтового закона, ухвалений палатою послів. Сенат постановив поробити в ухвалі палати послів довгий ряд змін. Ріжниці межи ухвалою палати послів та ухвалою сенату буде вирівнувати конференція представників сих палат. З того приводу сподіються ще завзятої боротьби.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ КОМІСІЇ ДО ДОПОМОГИ.

ВАШИНГТОН, 16. лютого. — Президент Кулидж заявився проти проекту сенатора Еджа, після котрого президентови до помочи малобся додати конґресову комісію.

Арґументом для встановлення такої комісії було перетяження президента справами уряду. Кулидж, однак, не хоче такої полекші, яку пропонує сенатор Едж.

ЗАХОДИ КОЛО ЗАПОБІЖЕННЯ ЗЕЛІЗНИЧИМ СТРАЙКАМ.

ВАШИНГТОН, 16. лютого. — Конґрес уже не буде міг ухвалити на сій сесії закона про примусові розсуди суперечок межи зелізницями та зелізничими робітниками, як се пропоновано в проекті Гавела й Берклі.

Спротивилися сьому законови зарядчики великих зелізничих підприємств, які, як кажуть зелізниці юній, воліють боротися проти зелізничих юній, як піддаватися під слідство та рішення безсторонних людий.

ЗАТВЕРДИЛИ НАСЛІДНИКА ГЮЗА.

ВАШИНГТОН, 16. лютого. — Сенат потвердив нині іменованнє дотеперішного американського амбасадора в Анґлії Келоґа наслідником Гюза на становищи секретаря стейту в кабінеті Кулиджа.

ПРИЗНАННЄ ДЛЯ ПОДОРОЖНИХ ДОВКОЛА СВІТА.

ВАШИНГТОН, 16. лютого. — Палата послів ухвалила резолюцію за признанием висшої ранґи для трох американських військових летунів, що перші доконали воздушної подорожи довкола світа.

КЛЕН ОТВЕРТО ВСТУПАЄ ДО КАНАДИ.

ТОРОНТО, Канада, 16. лютого. — Ку-Клакс-Клен вніс нині до уряду формальну прозьбу о признанне своєї організації правно істнуючою в Канаді.

Уряд зараз розвів слідство над діяльностю сеї орґанізації.

НЕ ЗРАДИВ ТАЙНИ.

ДЕ МОЙН, АЙОВА, 16. лютого. — Тут помер нині 86-літний Едвин Гарпер Семпсон, послідний член відділу жовнірів, які похоронили були тіло Джана Вилкеса Бута, вбийника президента Абрагама Линколна.

Як говорив Семпсон, він стояв на сторожи в ночи, коли Бут виконав замах на Линколна в театрі Форда в Вашинґтоні. З другими жовнірами, стоячими під командою полковника Бейкера, вони пустилися в погоню за Бутом, і нарешті найшли його тіло в одній стодолі. Що вони з тим тілом зробили, сього досі ніхто не розвідався. Семпсона нераз питалися американські історики, щоби дізнатися сей факт для простої історичної цікавости, але Семпсон усе виправдувався, що він дав слово свому командантови, що нікому не скаже, де поховано Бута. В той спосіб тайна гробу вбийника Линколна пішла тепер до гробу з послідним чоловіком, який знав тайну.

ЗАСУДИВ ЄБЕ НА 90 ДНІВ.

АТЛЕНТИК, СИТІ, Ню Джерзі, 16. лютого. — Перед стейтовий суд поставлено тут нині під закидом пiятники Джеймса Гойта, котрий розвозить людий у візку по деревянім хіднику здовж моря. Суддя сказав до обжалованого:

„Можете самі видати проти себе вирок. Який ваш присуд?"

„Я признаюся до вини", каже Гойт, „і засуджую себе на 90 днів арешту. Я хочу дати собі научку".

„Суд піддержує ваш присуд", заявив суддя.

ЗА СЛІДСТВО НАД УСТРИЦЯМИ.

Вашингтон, 16. лютого.—Др. Гаф Каминґ, начальник служби публичного здоровля зізнав перед комітетом палати послів для видатків, що конґрес повинен ухвалити 25.000 долярів на розслідженне устричних піль щоби переконатися, котрі з них мають тифусові заразки.

В виду сеї заяви, конґрес відай ухвалить сей видаток.

ХОЧУТЬ ПІДВИСШИТИ ПЕНСІЮ ЧЛЕНАМ КОНҐРЕСУ.

Вашинґтон, 16. лютого.—Фінансовий комітет сенату ухвалив предложити сенатови проєкт закона про підвисшенне пенсії членам конґресу з півосьма тисячі долярів, які вони побирали досі, на 10,000 дол.

Комітет також ухвалив підвисшити пенсію віцепрезидента злучених держав, президента палати послів та членів кабінету до 15.000 дол. у рік.

ТЕСТАМЕНТ САМОВБИЙНИКА.

Ню Йорк, 16. лютого. — Август Майер, механік, що поповний самовбийство при помочи світляного ґазу, лишив тестамент, в якім розпорядив своїм маєтком, що виносить 8 долярів і 38 цнт., так, що казав заплатити своїй господині 2 дол. і 38 цнт. за вжитте ґазу для вбиття себе самого, а решту призначив яко добровільну жертву для публичного шпиталя Бельвю.

КОРОЛЬ БОБУ ПЕРЕД СУДОМ ЗА ОБМАН.

Албіон, Н. Й., 16. лютого. — Перед стейтовий суд в сьому місті поставлено нині під закидом крадежи й обману Луиса Сендса, котрого називають королем бобу. Він мав збанкрутувати фалшиво на міліони долярів та ще обманути опісля своїх вірителів на цілий ваґон бобу.

ПРИСУД ЗА ДВОЖЕНСТВО.

Кемден, Н. Дж., 16. лютого. — Стейтовий суд засудив на вязницю від двох до 8 літ Роберта Крофтона, котрий вженився вдруге за життя своєї жінки, а переловлений вдавав перед судом свого брата близнюка, до котрого він дуже подібний.

ВІЧЕ КОМУНІСТІВ НАД МОГИЛОЮ ТОВАРИША.

Дня 27. с. м. святкували варшавські комуністи роковини смерти Леніна. Для цього вибрали собі місце на кладовищі Нове Ґродно під Варшавою, де зібралися над могилою свого убитого товариша Білого. Поліція окружила зібраних і богатьох з поміж них арештувала.

САМА СЕБЕ ОСУДИЛА.

У Москві сама собі заподіяла смерть відома комуністка Євгенія Бош, яка в січні 1918 р. помагала здобувати Київ, а потім була наркомом внутрішних справ на Україні до Приходу Німців. Совітські часописи поясняють самогубство Божихи тим, що стан її здоровля був безнадійний.

СУДДІ ПРАВЕДНІ

У Харкові арештовано 8 народніх судів, 2 народніх слідчих, кількох членів колеґії оборонців і понад 30 підпольних адвокатів. Усіх арештованих обвинувачують у тім, що вони брали хабарі від сторін. Справи в суді вирішувались виключно в залежности від того, хто скільки дасть хабара.

ПОРТ КРУПСЬКОЇ

Скадовський Райвиконком подав прохання до вищих властей, щоб дозволено було переіменувати порт Скадовськ у „порт Крупськ" у честь Ленінової вдови.

ПРИПИНЕННЯ „ЛІТЕР. НАУКОВОГО ВІСТНИКА.

Нас повідомляють зі Львова, що на ґрунті непорозумінь між Видавничою Спілкою українського місячника, „Літературно Науковий Вістник" і її начальним редактором др. Донцовим склалось положенне яке унеможливлює дальший вихід журналу.

І ТАМ ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ.

При молдавському Ревкомі утворено окрему комісію, яка має зайнятися кольонізацією Жидів на терені молдавської республики. Правом на землю мають користуватися тільки жидівські трудові елементи.

ПЕНСІЯ ДЛЯ РОДИНИ МАЛИНОСВЬКОГО.

Для родини вбитого сільського кореспондента з Димівки Малиновського визначила Всесоюзна Рада Народнього Господарства сталу пенсію для дружини вбитого і його сина в сумі 60 карбованців на місяць. Пенсію призначено на внесок Уряду УССР.

ОРЮТЬ В СІЧНІ.

В деяки місцевостях Горішнього Шлеська почалася оранка піль незораних в осені. В Тчеві на Поморю появилися мотилі.

ЩЕ ДАЛЬШІ РЕПУБЛИКИ НА УКРАЇНІ.

„Роста" повідомляє під датою 11. січня:

Український Уряд має на думці дати Айсорам, які тисячами перейшли підчас війни на совітську територію, змогу поселитись на півдні України й занятись там розведенням овочевих культур.

В ГРОБІ ПОМЕРШОЇ ЖІНКИ СКЛАДАВ ЦВІТИ, ПЕРФУМИ И ЧЕКОЛЯДКИ.

Берлінський Кабаревист Отто Клємпе станув перед судом за нарушенне гробу. Він перед роком втратив молоду жінку. Поховали її на центральному кладовищі в Берліні. Ночами Клємпе перелазив нераз через штахети на цвинтар, відсував плиту, що закривала ґріб, закидав домовину цвітами і обливав перфумами. Крім цього повиверчував у віку домовини діри й вкидав до середини чеколядки.. Одної ночі приловили Клємпе на кладовищі і арештували. Клємпе зізнав перед судом. що відвідував свою жінку на кладовищі вже кілька місяців, бо хотів переконатися, чи жінка дійсно померла. Суд признав Клємпе божевільними і засудив на кару 150 марок. — Відвідини небішки жінки не перешкаджували Клємпе любити товаришку, кабаретову артистку. Але молода дівчина не була йому прихильна. Щоби пімститися за це напосівся на її життя.. Одного вечера намастив товщем трапези, на котрих артистка, що вечера пописувалася. Але відкрили цей підступ завчасу. й дівчина виратувалась. Але Клємпе не скінчив на цьому. Ждав на артистку при вході цирку, а як на дійшла кинувся на безборонну й хотів відгризти ніс. Дівчина зуміла оборонитися. Покусав її лише руки. Клємпе знову арештували.

ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ НАРОДІВ.

Асистент психольоґічного Інст.Карло Бріґгем зладив статистику, в якій старався усталити ступінь інтеліґенції кождої з рас і народів. Його праця оперта на обсервації 116,000 осібняків, з чого американський вчений утворив табелю, в якій упорядкував ріжні нації і раси відповідно до їх вродженої (не набутої) інтеліґенції. Коли вірити цій табелі на першому місці стоять Анґлійці; за ними Німці, Данці, Канадійці, Шведи Норвежці, Бельґійці, Ірляндці і т. д. Вінок національностей замикають Греки, Москалі Українці, Італійці, врешті Поляки та Американські Неґри.

ЗМЕНШЕНЯ. МЕТАЛІЧНОГО ПРОМИСЛУ.

До москви наспіли відомости про поширення що раз більше крізи металічного промисслу в Катеринославському районі. Більшість великих фабрик обмежує виріб і відправляє робітників. Середні і малі фабрики працюють тільки два, або три дні на тиждень. Загалом металічний промисл обмежив свої вироби на протязі жовтня до грудня на 35 відсотків. В Катеринославі нараховують 8,000 безробітних робітників металічного промислу.

Анґлійські політики проти французької верховлади в Европі.

ЛОНДОН, 16. лютого. — Тутешня преса і визначні політики виступають проти пляну, аби Велика Британія забезпечувала границі Франції.

Дневник Дейлі Експресс пише, що Францією ще знову буде правити провідник націоналістів Пуанкаре, який буде продовжувати свою імперіялістичну політику в Европі і тому остерігає, що Анґлія не повинна давати Франції жадних запорук і не брати на себе співодвічальности за її політику.

Кажуть теж, що сим запорукам противиться лорд Балфор, котрий вважає, що се, що Франція збирає сили проти Німеччини і Росії, є небезпекою нової европейської війни, якої Франція хоче для запевнення своєї переваги на континенті Европи.

Загалом, богато анґлійських політиків хотіло би, щоби Анґлія не давала Франції жадного підпертя у її нових воєнних плянах проти Німеччини і совєтської Росії, а для запевнення своєї неподільної верховлади в Европі.

ПЛЯН БЕНЕША.

ПАРИЖ, 16. лютого. — В поінформованих кругах запевнюють, що проти-воєнний плян Бенеша буде відложений на необмежений час.

БУРЯ В ЕВРОПІ.

ПАРИЖ, 16. лютого. — Полуднево-західну Европу навістила велика буря. Вона захопила Францію, Швайцарію й Австрію. Шаліють страшні вітри і гуратани, а злива спричинила великі повені.

ВІДШКОДОВАННЯ ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ МАҐНАТІВ.

БЕРЛІН, 16. лютого. — Німецькі соціялістичні посли осуджують се, що правительство виплатило промисловцям в Рурщині відшкодованне в сумі $750,000 за страти, які вони потерпіли наслідком французької окупації тої країни.

Посли кажуть, що рурські промисловці не стратили по війні, але зискали, і на доказ подають оголошенне рурського маґната, власника копалень і фабрик Августа Тіссена, котрий розписуючи позичку на $12,000,000, обчислює своє майно на $125,000,000, хотяй перед війною воно виносило всього лише $50,000,000.

Соціялістичні посли кажуть, що коли 0Тіссен збогатів так участі війни і по війні, то і другі Рурщани збогатіли і їм не потрібно відшкодовань коштом зубожілого німецького населення.

СТРАТИ 22,000,000 ЩАДНИКІВ.

БЕРЛІН, 16. лютого. — Тут відбувся конґрес німецьких щадників, який ухвалив домагатись від правительства, щоби подбало, аби привернено дійсну вартість їх депозитів по банках, яка впала через обезціненне паперової марки.

Через се стратило гроші 22,000,000 німецьких щадників.

НІМЕЦЬКІ ХЛІБОРОБИ.

БЕРЛІН, 16. лютого. — Тут відбувся конґрес німецьких хліборобів.

Конґрес домагається зміни конституції Німеччини, остільки, щоби кромі райхстаґу заведено ще і другу висшу законодатну палату (сенат).

Також конґрес осудив плян Доса, який, як казали делеґати, не сповнив обіцянок і не приніс економічних користий населенню Німеччини.

НІМЦІ НЕВДОВОЛЕНІ З „ПОЛЬСЬКОЇ ШИЙКИ".

КЕНІҐСБЕРҐ, Східна Прусія, 16. лютого. — Нині промовляв тут на отворенню німецьких східних торгів канцлер Лютер.

Він нарікав на „польську шийку", яку створили аліянти у Версалю, і якою відділили Східну Прусію від Німеччини.

Ся „польська шийка", чи коридор, казав Лютер, стоїть на перепоні всякій комунікації Німеччини зі Східною Прусією.

І СЕЙМ НА ЩОСЬ ПРИДАВСЯ.

ВАРШАВА, 12. лютого. — В польському соймі внесено проект закона про заборону женщинам носити убрання без рукавів і з вирізкою на грудях, а також про заборону виставляти такі убрання у вікнах склепів.

Варшавські рабіни вже випередили польський сойм і заборонили вступ до синаґоґ женщинам, що мають низькі ковнірі і короткі рукави.

УПАДОК „ЖИВОЇ ЦЕРКВИ".

РИГА, столиця Латвії, 15. лютого. — З Москви повідомляють, що так звана „жива церква", яку оскували большевики, вже впала, бо не мала жадноо підпертя ані симпатій в публики.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КОМУНІСТИЧНА ШЛЯХТА.

Большевицькі ґазети подають в Москві звіт з чисельної сили комуністичної партії Росії. Звіт кидае велицкий сніп світла на російські обставини, бо комуністична партія, се правляча партія Росії, бо в Росії ніхто не може стати урядником держави, хто не е членом сеї партії.

І ось після звіту самої комуністичної партії, партія мае 369,426 членів в цілій „Росії". Кромі сього партія мае ще коло 330,000 кандидатів. Рахуючи вже навіть сих до цілих комуністів, партія не мае більше, як 700,000 люда.

Старим московським націоналістичним звичаем московські большевики рахують за Росію всі краї загарбані московськими царями, значить не лишень Сибір й Далекий Схід, але й Україну, Білорусь і Кавказ. На тому просторі після большевицьких рахунків живе 132 міліони людий. Коли оба большевицькі рахунки (сей про число населення і тамтой про число комуністів) правдиві, то 132 міліонами людий править горстка людий несповна 700,000 душ. Один комуніст припадае на 200 душ населення. Один чоловік править двома сотками. Один мае більше голосу в громадських справах, як двіста людий позбавлених голосу, зведений до становища безязикої худоби.

Чи тепер можна дивуватися, що большевицьку шляхту покидае всяка людина, якій дорогий свобідний розвій людий і народів. Чи можна тепер дивуватися, що бувший комуністичний провідник, голова комуністичного суду в Одесі, вирвавшися з Росії говорить тепер про комуністичний лад в Росії такими словами:

„Я поїхав до Росії, сподіючися найти там царство народів, рай для робітників. Місто сього я найшов пекло. Люде не мають ніякого голосу в справі уряду, що ними править. Вони не мають найменчої свободи в торговлі, або суспільній діяльности. Весь народ зведений до нудного, мертвого уровення політичного й суспільного рабства, в якім горсточка диктаторів править людьми як худобою.

Большевицькі комісарі, сі себелюбні люди перемінили Росію на одну велику тюрму, на червону вязницю."

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ

Львівське Діло повідомляе:

Дня 22-ого січня с. р., в день свята злуки, українські посли і сенатори у польському соймі у Варшаві врочисто відсвяткували сему річницю проголошення незалежности Української Держави. Вже зрана вони появились у соймі з національними кокардами на грудях і тим притягали до себе загальну увагу. О 5-ій годині пополудні в помешканню клюбу відбулось урочисте засіданне, на яке прибули всі українські посли та сенатори, окрім „хлібоїдів" і комуністів.

З привитаннем явилися представники Білоруського Клюбу.

Засіданне відкрив відповідною промовою голова соймового Українського Клюбу посол Сергій Хруцький. Прочитано листовне привитанне відсутного у Варшаві посла Антона Васильчука.

Присутні постановили оголосити в пресі комунікат з приводу свята української державности і ухвалили текст того комунікату.

По скінченню засідання відбувся в столовій кімнаті сойму товариський чай. Все те пройшло в атмосфері справжнього національного підему, який обеднав усіх одним настроем.

ВПЛИВ АМЕРИКИ НА ВЕЛИКУ БРИТАНІЮ

ЛОНДОН, 16. лютого. — Сер Сидні Лов пише в тутешньому тижневику Віклі Диспеч, що Америка мае щораз більший вплив на всі краї Великої Британії.

Помимо, каже він, Америка впливае дуже сильно через образкові театри. Публиці подобаеться все, що бачить в образкових театрах: одяги, звичаї, поведенне, товариське житте, навіть моральні засади, і зачинае наслідувати Американців.

За кінотеатрами підуть, каже він, магазини (журнали), книжки і драматичні штуки і так Америка опануе цілу Велику Британію без війни. Далі, вона ще накине, пише Лов, англійському народови і змінену американську мову і нову свою літературу і політику, а вкінці опануе своїм промислом і торговлею.

Так, каже він, Америка без війни опануе Великою Британією.

ЧИ БУДЕМО ГОТОВІ?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

II.

Коли придивимося до життя нашої, розпорошеної по світах еміґрації, коли прослідкуемо за еволюцією думок і змагань українських політичних угрупувань, партій ґуртків, навіть поодиноких діячів, то прийдемо до вельми сумного висновку, що примушуе нас жахливо запитати разом з тим, згаданим вище московським кореспондентом з Київа: переворот а далі що? Чи сидяче вже пять років на еміґрації, збагнули ми на дозвіллю в чім саме були наші полишники і чи виробили в себе хоч добру волю не повторити їх, коли примхлива доля покличе нас знова до будованя держави? Чи подбали ми проте, щоб спільним розумом, спільними силами твердо й ясно зясувати собі, що може бути безпосередно після перевороту на Україні, в Московщині, в Польщі, в Румунії, а крім того якої тактики і політики тримати мусяться ті можновладні держати, що тепер дають тон всесвітній політиці? Чи обміркували ми всі можливі політичні міжнародні ситуації й коюктури, що виринут ьу наслідок перевороту в СССР, і ич виробили якісь лінії иншої несподіванки? Чи випоступуваня на випадок тої чи робили якийсь певний плян і і тактику нашої чиности в найблизший час по перетороті, себто пічас тієї анархії, яка конче наступить при раптовій зміні влади?...

Таких питань маете безліч і на всі сі питаня мусимо мати готові відповіди, коли хочемо витримати хоч повторний іспит на громадян, гідних своєї власної самостійної державности. Чи ж ми готуемося до того іспиту? Які завдання ставить собі на той грізний час кожна з наших політичних партій, товариств, гуртків, кождий з наших політичних діячів? Чи робляться якісь заходи до спільного порозуміння, до мобілізації всіх здорових державотворних українських сил для утвореня міцного тревалого єдиного фронту супроти ворогів українськбї державности? Чи пробував хтось із наших політиків на еміґрації використати час для придбаня собі й майбутній українській державі щирі прихильників, як се роблять Москалі в Берліні, в Парижи, в Празі, в Лондоні і всюди, куди доля закинула їх?. Чи дбають наші діячі хоч проте, щоб ідея української держави була як слід спопуляризована серед европейців, а не загинула, не потонула серед нашого крику й галасу, що здіймаеться що-днини всіми ворогами її!

Сего всего, щось не чуемо ми, хоч в початку нашого еміґрантського перебування на чужині кілька спроб прийти до якогось порозуміння й консолідації політичних сил були. Всі вони закічилися розпорошеннем утворених орґанізацій, але кождий з нас прихильників такого обеднання, й консолідації, гадав собі, що це тимчасово, що ще не наспіла пора, що свіжі ще згадки в кождій партії й орґанізації про тую ролю, яку вона відогравала в недавно страченій державі, і що довгий час еміґраційного життя примусить нас усіх силою обставин, протверезитись видихатися партійно, гуртково і над усіми обставинами гуртковими й партійними інтересами поставити інтерес „своєї хати", в котрій единій лишень „своя правда, і сила і воля", себ-то над усім поставити ідею української держави„ не перед рішаючи, яка вона буде, і до неї змагатисявсім розумом, всією енерґією, всіми фібрами позбавленої сенсу житя й осиротілої еміґрантської душі.

Сего не сталося... Правда, туга наша за Україною не завмерла, воля до свого власного державного життя не атрофувалася, але досвід вигнання не розпромінив, не заострив нашого розуму ані на крихту, так ніби теє вигнанне сталося лише вчора і наші політичні діячі, коли то комуністи (Винниченко і його ґрупа), ще й досі гадають, що майбутня держава наша мусить складатися з самих „радянців", коли то есери — з самих ес-ерів коли то ес-декиз самих ес-деків і т. д. Надибуемо навіть українські орґанізації, що отверто виявляють свою тугу за Скоропадським (забувши мабуть про його „добровольцев") навіть за „імператором Кирилом..г"

І комашаться собі отверто чи потаемки всі оті партії, гуртки, ґрупи, варяться у власнім соку, дихають ворожістю і зненавістю до всіх, хто не поділяе їх „концепцій" (бо кождий і кожда з них думае, що тільки вона сама знае таемницю врятування України), і нікому не спаде на думку навіть у такім смішнім але й глибоко траґічнім становищі, що тую „концепцію", як як наспіне час творити муть і диктувати муть вони еміґранти, а тая маса українського народу сего єдиного суверeної української державности, а вони мусити муть лише виконати тую народню волю і віддати народови свої знання, свою силу свій досвід, свій розум й свою енерґію. А поведуть за собою народ не ті, хто ідеольоґію, проґрами, чи заміри своєї партії, гуртка, ґрупи, орґанізації вважае за едине конечні, а ті, хто збагне жадання народні і лише їх поставить во глави угла при будованні української держави.

І нікому чомусь досі не спаде на думку, що всі ми, — насамперед Українці, до якої б партії орґанізації не належали, якоїб орієнтації не додержувались, і що коли майбутню форму державности подиктуе народ то нам до нашого обеднаня в цілях боротьби за тую державність не може, не повино стати на перешкоді вже ніщо, нарешті, хто ставить гуртkові цили над цілями обедная всіх Українців без ріжниці політичних напрямків, той є найшкідливійшим ворогом української держави, а тому й сам собі.

Я не належу до тих, хто вважае, що еміґраційна маса — се одвіяна половина, ні нащо вже не придатна. Навпаки я певний, що еміґрація українська — се цвіт свдомого українства, і що вона ще відіграе в історії повстаня української держави першорядну ролю але тільки в тім разі, коли принесе до дому не свої ображені амбіції, не свої партійні, гуртkові й особисті рахунки, сварки й змаганя, а едине почутя, жаданне — або українську державу здобути, або дома не бути, коли збагне, що єдиний рятунок наш, се обеднане українських еміґраційних сил без ріжниці політичних напрямків в єдиний міцний протимосковський фронт.

Без сего в перспективі — знову та сама неволя.

М. Джеря.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Основання акц. товариства обезпечень „Бескид" в Ужгороді

Ужгород, 16. січня 1925.

Видобувшись з кіґтів мадярської екстермінації і найшовшись в межах чеської держави, закарпатська вітка українського народу одержала змогу розпочати нове життя, і хоч відносини є крайно непригожі, бо треба побороювати не тільки неграмотність і вбогість місцевого населення, але також кирилю москвофілів, які як чорне гайвороння злетіли на Закарпатську Україну, та боротись з режімом уряду, для якого найвигіднійше шахувати один напрям другим, то всеж таки слідний значний поступ наперед. Народовецькі провідники з о. Августином Волошином на чолі зразуміли, що крім освітно-культурної праці слід звернути найбільшу увагу на національно-економічне відродження. І тому в парі з оснуванням читалень „Просвіти" почалося визволення місцевого населення з економічних впливів жидівських і мадярських, в яких руках воно всеціло знаходиться.

Тому почато основувати кооперативи, заложено для них Кооперативний Союз, засновано Підкарпатський Банк, фабрику дзвонів „Акард", господарське товариство „Пчола", товариство для лісного промислу „Явір", а вкінці прийшла черга на оснування свого товариства абезпечень від огню і влому „Бескид".

Старання в справі оснування свого товариства обезпечень тревали півтора року. В серпні м. р. одержав о. Волошин і Тов. концесію на основання акційного Т-ва обезпечень „Бескид" в Ужгороді. Підготовні праці та субскрипція акційного капіталу у висоті одного міліона чеських корон забрали один місяць часу. З кінцем грудня м. р. при підмозі Першого Краевого Товариства взаїмних обезпечень в Празі і Товариства взаїмних обезпечень „Дністер" у Львові зібрано цілу суму акційного капіталу. Після того дня 15. січня відбулися перші конститууючі загальні збори новооснованого Товариства, на яких явилися майже всі акціонарі (було заступлених 3780 акцій). На збори вислало своїх делеґатів Тов. „Дністер" в особах члена Ради д-ра Володимира Бачинського і заступника дир. Ярeктора Яр. Колтунюка, та Перше Чеське Тов. вз. об. в Празі в особах члена Ради Кирила Паповцка і секр. д-ра Ф. Індрака. Перед приступленнем до денного порядку складали новообраному товариству привіти від Краевого Кооперативного Союза др. В. Гаджеґа, від І. чеського др. Індрак, від „Дністра" дир. Колтунюк, від Підкарпатського Банку дир. Василь Фединець, від Тов. „Просвіта" в Ужгороді др. В. Бращайко, та від акц. Тов. „Уніо" о. Фленьо. Крім цього відчитано наспівші привіти і телеґрами від Тов. „Просвіта" у Львові, Краєвого Ревіз. Союза, Краєвого Союза Кредитового, Народньої Торговлі, Земельного Банку Гіпотечного, Тов. обезп. на життя „Карпатія" у Львові, Української Щадниці в Перемишлі і Краєвого Молочарського Союза в Стрию. Після затвердження заключених реасекураційних умов, переведено вибори до Управляючого Виділу, які дали такий вислід: о. Августин Волошин, Константин Грабар, Едвард Штенцінґер, др. Михайло Станько, Вас. Струк, Кирило Паповцек і Франц Індрак. До Надзірного Виділу вибрано: Яцка Остапчука, Василя Фединця, д-ра Вас. Гаджеґу, Віктора Шелькова і Вячеслава Цельнера.

На відбутім опісля засіданню управляючий Виділ уконституувався в цей спосіб, що предсідником вибрано о. Августина Волошина, заст. предс. Константина Грабара, а синдиком д-ра Юлія Бращайка.

До дирекції новоповсталого Товариства належить о. Августин Волошин, Константин Грабар, Василь Струк і др. Індрак. Так отже основано нову українську економічну орагнізацію на Закарпатській Україні, якій слід побажати якнайкращого розвитку!

К.

З УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В АМЕРИЦІ.

Дочекались ми, що можемо говорити справді про укр. мистецтво в Америці. Коли я тому півпята року прибув до Америки, його ще не було. Доводилось прямо втікати з карикатурних вистав „Наталки Полтавки" або вислухувати продукцій, які на Копичинці або Комарно були би за слабі. А сегодня можна вже справді говорити про укр. штуку по сім боці Океану. Сю цміну принесла імміґрація укр. інтеліґентних сил, втікаючих з рідного краю. Наїхало співаків, музиків, диріґентів, а то й так собі інтеліґентів, маючих зрозуміння штуки — і ось можемо сегодня говорити про укр. штуку серед нашої імміґрації, котра до недавна знала лиш церковні сварки, політичну січку, ґазетні лайки та клевети і тим поідбні блаґа, вважаючи се все за „народне життя". Поступ незаперечений! Може за тим піде й поступ на инших полях: сотворення укр. шкільництва усяких степенів, поява серіозних укр. місячників, орґанізація укр. банків і т. д.

Останні часи принесли нам два замітні факти на поли укр. мистецтва: концерт укр. артистів в Нюарку та виставу „Запорожця за Дунаем" театром „Укр. Нар. Дому" в Ню Йорку. Оба виступи заслуговують на те, щоби звернути на них увагу.

I.

Концерт українських артистів в Нюарку

відбувся дня 24. січня с. р. вечером в прекрасній сали „Вай-Ем-Сі-Ей" заходом п-а М. Шустакевича, котрий вміє все добрати сили та скласти гарну концертову цілість.

Сим разом се був вокально-музичний бенькет. Віолініст п. Придаткевич грав Пуґнанія-Крайслера, Брамса-Йоахіма, Чайковського та Паґанінія з рівною перфекцією і рівним одухoвленням. П. Стембер, пяніст, грав мало і так собі віднехочу, але те, що грав (Рахманінова „Прелюдію C-dur та Шуберта „Моменти"), грав скінчено. Вісімка співаків (пп. Ординська, Копачукова, Стемберова, Чавдарова, Ординський, Виноградів, Щит і Павловський) виконала кілька укр. пісень знаменито. П. Карлаш, б. член київської опери, що мае могучий бас, який він одначе вміе держати в руках, зарівно заплював публику, коли він співав італійські арії з опери Вердія, як і коли виконував незвісні ще в Америці композиції Лисенка. П-і Малевич,Шустакевичева вкінци учениця оперової школи Дж. Курчія, дала доказ, що може зробити музична школа з доброго з природи голосу, коли до того прилучиться драматичний хист. Найменше ефектовно вийшла в неї укр. композиція (Нижанковського). Натомісць арії з „Тоски" Пучінія, „Кавалерії" Масканія та „Мадам Баттерфлай" Пучінія чим дальше до кінця, тим виходили краще — остання арія перфектно. Дуже ефектовно випав також дует Одарки та Івана з „Запорожця за Дунаем" відспіваний п-ею Малевич-Шустакевичевою та п. Карлашом.

Одним словом — се був артистичний пир. Недаром і критика в америк. пресі віднеслась до него з правдивим признанием. І ось так найповажнійша нюарська ґазета „Сондий Кол" з 25. січня с. р. присвячуе сему концертови довшу критичну замітку, в якій між иншим називае коцерт „дуже інтересним", п-а Придаткевича характеризуе як „скінченого артиста, що виконав дуже ріжнородну програму, котра ставить дуже високі вимоги до технічних та інтерпретаційних сил скрипака", про п. Карлаша каже, що „се є бас з благородним голосом, що його повинна би слухати ширша публика" а про п-ю Малевич - Шустакевичеву замічае, що „в неї драматичний сопран чималої скалі та значної сили, коли вона лиш хоче вжити його" та що вона „співала з гарною драматичною інтерпретацією та чистою пронунціяцією". Більш корисної критики годі вимагати.

А також годі вже здобутись на більш делікатний, а разом з тим більш прозорий натяк на адресу укр. публики, як наведений в горі (що п. Карлаша повинна була слухати ширша публика). Чожому репрезентантови очевидно дивно було, що такого знаменитого концерту слухало всего яких 80 осіб та що Українці зіґнорували так добрих артистів — тим більше, коли ціни місць були цілком невисокі. Але укр. публика світила неприсуністю, даючи собі сумне свідоцтво. Вимагаемо від укр. артистів, щоби служили рідній штуці та робимо їм закиди мало-що не зради, коли йдуть служити Ляхам чи Москалям. Але коли вони хочуть опертись лиш на своїх земляків, тоді показуесь, що земляки не вміють оцінити справдішного мистецтва. Жадаемо для себе держави і рівної позиції з другими народами світа, забуваючи, що плодючість та сила москулярних племен не мае значно більшого значіння в культурнім світі чим плодючість та мускулярна сила волів. Що цініться світом — се духовий, культурний уровень нації. Пусті ряди місць на нюарськім концертовім пирі не свідчили високо про наш культурний уровень. Навіть з нюарських укр. інтеліґентів—духовних та світських — не бачили ми, крім укр. протестантів, прямо нікого. Се вже таки шкандал. Дехто казав, що се тому, бо концерт був в сали будинку америк. протестантської орґанізації. Не хочесь вірити, щоби се була правда — бо се вже було би надто компромітуюче для інтеліґенції сих інтеліґентів. Коли можна йти в жидівські театри і водевілі та хинські ресторани — то тим більше можна піти і на укр. концерт в протестантській сали, котра справді є гарна, акустична та дешева. Як там би не було, а наші провідні люди в Нюарку не виявили з нагоди сего концерту, щоби розуміли свою провідну позицію. Нам було жаль за тих знаменитих співаків і віртуозів, що співали та грали до пустих лав. Можна розуміти, що ділось в їх душах на вид пустих лав, який жаль стискав їх горло і який сором палив їх лиця за некультурність свого народу. Коли бачилось їх лиця, збентежені видом пустої салі, розумілось, чому Дідур співае лиш чужим і майже не признаеться до укр. роду, чому Крушельницька, Минцинський, небіщик Пилип Мишуга, Гушалевич, Носалевич, Радкевичка, Королевичка, Любинецький та инші, співали лиш чужим та жили і жиють в чужині. Нехай нашим артистам се однак буде потіхою, що ті, котрі явились на концерті, були одушевлені ними та не щадили їм своїх овацій і гримких а щирих оплесків. Було також трохи Американців, котрі рівнож горячо оплескували всі продукції.

Л. Цегельський.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу дня 21. лютого о 7-ій годині вечером в льокали Українського Горожанського Клюбу, 108 S. Main Ave. Проситься всіх членів, щоби прибули на збори в означенім часі. — Роман Рубльовський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 21-го лютого 1925, о годині 8-ій вечером в гали У. Н. Дому під числом 217-19 E. 6-та улиця в Ню Йорку. Проситься всіх членів прийти на сі збори і привести хоть по одному новому членови, поки є добра нагода вступити до У. Н. Союза без вступного. — Никола Ковбасник, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, що мітинг відбудеся дня 22. лютого с. р. о годині 1-шій пополудни. Кождий повинен прийти бо суть важні справи до полагодження. Також будеся принимати нових членів до Тов. і Укр. Нар. Союза без вступного. — Р. Карбівник, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, буде мати звичайний мітинг в неділю, дня 22. лютого о год. 1.30 попол., в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитися на мітинг. Повідомляєся всіх членів, що дня 4-го січня вибрано слідуючий уряд на рік 1925: Никита Гурей, предс.; Василь Гриньків, фін. секр.; Михаїл Шаран, рек. секр.; Николай Гуль, кас. — Н. Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляєсь членів Бр. св. Василія, від. 339, що збори місячні відбудуться в неділю, 22. лютого о 3-тій годині попол., під ч. 610 S. American St. Проситься всіх членів явитись на сі збори, позаяк суть важні справи до полагодження. Також будесь принимати нових членів як до Братства так і до У. Н. Союза без вступного. — І. Сорока, предс.; Олекса Будай, секр.; І. Шекмар, кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Ґеорґія, від. 239, повідомляє членів, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, дня 22. лютого, в гали Тов. А. У. Горожан, під ч. 847 Н. Френклін ул., зараз по Службі Божій. Отсим запрашається членів, щоби кождий явивсь як оден, бо суть дуже важні справи на дневнім порядку до полагодження, як справа відзнак членських, як також кождий член щоби не забув на сім мітинґу передати проекти від себе делеґатови на конвенцію, устно або написане на карточці, Ів. Борошевіч. Дальше проситься, щоби кождий член приєднав хоч по одному новому членови, котрі радо будуть записані в члени У. Н. Союза без оплати вступного. Подаєсь спростоване уряду з річного мітинґу. Уряд є як слідує: Ів. Хмелик, предс.; Гр. Комуніцький, заст. предс.; А. Тоґанчин, кас.; П. Мокрицький заст. кас.; Ів. Писечко, секр.; Н. Захарко, заст. секр.; надзирателі хорих: Олекса Кудла на Норт, Ст. Задорожний на Савт; контроля: Тео. Грицей, Ів. Жмутин, Ів. Сорока, Гр. Лесюк, Николай Волос; хорунжі: Олекса Шеґда, Юрко Ничипор; колектор до Обєднання Ю. Нечипор. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Ів. Писючко, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. П. і П., від. 81, повідомляє всіх своїх членів, місцевих, що надзвичайний мітинг відбудеся в суботу, дня 21. лютого точно о годині 7-ій вечером в гали церковній і проситься всіх членів явитись, бо маємо важну справу. В неділю, 22. лютого звичайний мітинг відбудеся о 3-тій годині пополудни. — Іван Букат, предс.; Михаїл Крисоватий, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться дня 22. лютого в гали церковній, о першій годині попол. Проситься всіх членів прийти на сей мітинг, бо суть важні справи до полагодження. — Ст. Медвідь, предс.; М. Гнатів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 21. лютого с. р., точно о годині 8. вечером, в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та ул. На денному порядку зборів суть важні справи до полагодження. Рівночасно пригадується інтересованим, що на зборах будеться принимати нових членів до Братства після статута, а до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член на зборах підлягає карі після ухвали. — Іван Солтис, предс.; Николай Марків, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Ів. Франка, від. 269, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 21. лютого о 7.30 вечером в гали Тов. В. Дуди. Обовязком кождого члена явитись на ті збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Неявившийся член платить кару після статута. — Василь Швець, секр.; С. Соколовський, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів як місцевих так і позамісцевих, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 22. лютого о годині 1-ій пополудни в гали церковній під ч. 645 Рузевелт Евню. Проситься кождого члена, щоби явився і вирівнав свою належитість, бо инакше буде суспендований. Рівнож пригадується тим, котрі ще не стоять в нашій організації, а хотіли би вступити до нашого Тов. Січи, відділу 342 У. Н. Союза, то прошу явитися на мітингу на повисшу адресу, або до секретаря до гавзу, котрий вас радо впише і дасть вам усю інформацію. Адреса секретаря: John Markowicz, 23 Leick Ave., Carteret, N. J. — Гр. Волянський, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

18.

Оліен, Н. Й.

Піддаю під розвагу слідуюче:

1) Щоби конвенція і надалі відбувалася що чотири роки, як і до тепер, бо конвенція приносить великі кошта з собою.

2) Член, котрий стояв у нашій організації У. Н. С. через довші літа, наприклад так, що сей член був заобозпечений на $1000.00, а тепер він би хотів своє посмертне підвисшити до висшої кляси, в такім разі сей член тратить усі права і зачинає платити яко новий член. Це є велика кривда. Чи не ліпше було би, колиб сей член платив від першого свого заобезпечення і надалі як і до тепер, а від підвисшеної суми від того часу, у котрім підвисшив. Є богато членів нашої організації, які через сю точку не підвисшують свого посмертного у нашій організації, але ідуть до чужих асекураційних компаній.

3) Щоби фонд запомоговий підвисшити і виплачувати у висшій сумі підчас каліцтва, бо се є велика запомога для члена, коли він вже не всилі працювати на своє життє.

4) Кошта похоронні змінити, бо статут каже, що кошта не мають перевисшати $200.00. То є замало, колиби такий член помер, що товариство мусілося заняти його похороном.

Іван Базів,
делеґат 363 відділу.

19.

Келумет Ситі, Ілл.

Членам У. Н. С. вже відомо, який великий поступ зробила наша запомогова орґанізація. Сей поступ є правдивим доказом, бо з кождим місяцем і з кождим днем У. Н. С. все краще розвивається. І сьогодня він числить поверх міліона долярів майна та більше 26 тисяч членів.

Без сумніву, сей зріст і поступ є дуже великим культурним добутком серед українського робітництва тут в Америці, але коли порівнати з числом, кілько нас тут є в Америці то все ще дуже маленьким.

Щоби число членів побільшити як найбільше і дати можність для тих, що не є членами нашої орґанізації, то прошу шановних делеґатів узяти під увагу отсих моїх кілька проектів:

1) Для таких, що хотять вступити, наша конвенція повинна ухвалити чотири місяці кождого року без вступного, як також головна каса повинна оплатити кошта доктора при виповненню аплікації. Кошта повинні бути звернені тоді, коли член зістав принятий. На тім наша орґанізація не потерпить.

2) Конвенція повинна відбуватися що три роки.

3) Діети делеґатів повинна ухвалити конвенція на якийсь час, а не самі делеґати на кождій конвенції.

4) Діти, котрі стоять в У. Н. С. що найменше 12 літ, а відтак переходять до кляси дорослих, таких дітий зарахувати до кляси А.А. за тусаму оплату, яку платив до сего часу окрім часописи.

5) Дітям дати грошеву поміч в разі потреби, коли яка дитина кінчить курс високих шкіл.

6) Головні урядники нашої орґанізації повинні далі остати на своїх урядах, за їх щиру і здібну працю.

О. Ґадз, чл. в. 80 У. Н. С.

20.

Спринґ Велі, Н. Й.

З огляду на зближаючуся конвенцію У. Н. С. піддаю під розваґу:

1) Головний уряд на конвенції щоби був вибраний з волі делеґатів, а не накинений силою старим урядом.

2) Орґан У. Н. С. Свобода має виходити як дневник, але має подавати як найновійші вісти американські і зі старого краю з галицької України.

3) Подавати відомости про наше закордонне правительство Петрушевича, щоби бодай час від часу знати їх діяльність і чи ми маємо докладати на них надію.

4) Редакційний комітет має ся складати з людий світських, а не зі священиків, і має бути один редактор забондований і за все має бути відповідальний.

5) Щоби У. Н. С. старався завести хоть одно якесь відповідне підприємство, де би могли наші Українці знайти якесь заняттє.

6) Наколи У. Н. С. має гроші ульоковані в банках за процент, щоби з тих гроший давати позичку своїм членам на відповідні і безпечні реальности, яко перший морґеч, а відділові урядники моглиби колектувати місячні належитости і відсилати до головного уряду У. Н. Союза.

7) Діти, котрі належать до Молодечого Союза до 18 літ, щоби їх вкладки були їм звернені, а можна посмертну запомогу зменчити о одну трету часть, щоби не грозив упадок фінансовий молодечого департаменту.

Желаю всім делеґатам доброго успіху в сегорічній конвенції У. Н. С.

К. Ільків, дел. 16 від.

21.

Еллентавн, Па.

По 13-тій головній конвенції У. Н. Союза, котра відбулася в Бофало, Н. Й., зачали виступати гуртами члени зі Союза, по причині запровадження оплати після віку. З двайцять тисяч дорослих членів лишилося всего шість тисяч. Невдоволені були старі члени, котрі платили до Союза від кільканайцять літ, а при запровадженню нової системи вони мусіли уважатися як би за нових членів, бо наложено на них годаток після віку, який числили в 1914 році.

Головний уряд У. Н. Союза робив заходи, якби придержати членів при орґанізації і щоби не кривдити старих членів. За порадою експертів прийшов уряд до заключення, щоби старі члени, котрі чуються покривджені, платили після тих літ, коли вступали до Союза, але щоби затягнули на себе тимчасовий „лін" (довг) доти, доки каса Союза не зросте до такої висоти, що зовсім правно можна буде той „лін" скасувати. З тим кличем „пустилося машину в рух" і удалося придержати много членів при орґанізації, котрі підписалися на сей „лін".

За урядовання д. Капітули як головного предсідателя відписано справді часть „ліну", так як на се фінансовий стан Союза позволяв, але як прийшла друга конвенція і на ній вибрано инших урядників, занедбано і справу „лінів" і тепер не оден старий член, котрий ніби платить на тисячу долярів до каси Союза, має на своїй полісі довг, який ще рік-річно прибуває о. 4 процент.

О скілько собі пригадую, то на конвенції в Гарисбурґу д. Капітула вносив, щоби скасувати ті ганебні „ліни", але не мав попертя від других урядників, а молоді делеґати — не розуміючи справи — голосували проти скасування і так той довг на полісах старих і заслужених членів лишився до нині.

Я знаю, що на слідуючу конвенцію до Рачестер прибудуть молоді делеґати, і то зовсім природно, що старі уступають місце молодим. Нехайжеж ті молоді делеґати не забудуть затих піонірів, котрі положили много труду при орґанізації Союза, котрі не жалували свого часу і гроша для добра Союза, бо треба знати, що на початках кождий робив для Союза з патріотизму; делеґати зїзджалися на конвенції за свої власні гроші, писарі писали конвенційні протоколи а комісії сповняли свої роботи без ніяких винагороджень. Нехайжеж теперішні делеґати скасують „ліни" стари мчленам, котрі несправедливо затягнено на їх поліси, а тим самим покажуть, що вміють цінити роботу своїх піонірів. Для каси Союза буде се незначна сума, але для одиниць буде велика надгорода.

Василь Гришко.

22.

Ню Йорк, Н. Й.

Шіснайцята головна конвенція У. Н. С., котра має відбутися в цвітні цего року, має много важнійших проблемів, аніж минувші конвенції.

Беручи на увагу, що українська еміґрація під теперішну пору знаходиться у відмінному положенню а ніж в минувшині, у неї зродились нові вимоги.

Та часть української еміґрації, що стоїть у запомогових орґанізаціях, в більшості осілась в Злучених Державах на стало.

Вимоги її є відмінні в теперішний час чим були в минувшині, коли кожного очи були звернені на старий край. Коли в минувшині до українських запомогових орґанізацій вступали більше із патріотичних зглядів, то під теперішну пору роблять це із життевих конечностий, щоби забезпечити себе і родину на випадок нещастя перед невмолимим окруженням.

А зокрема, то тут грає більшу ролю матеріяльна сторона.

Ми живемо в епосі завзятої конкуренції на усіх ділянках життя, отже і на полі запомогових орґанізацій.

І котра з цих орґанізацій дає лучші услівя, ца мяє спромогу боротись проти конкуренції і має будучність перед собою забезпечену.

Український Народний Союз, найбільша і найсильнійша укр. запомогова орґанізація, і здається на перший погляд, що іменно в ній повинні обезпечуватись укр. еміґранти, але помимо того укр. еміґранти десятками тисяч стоять по. приватних асекураційних орґанізаціях задля таких причин, які ми навели повисше.

І на це можнути рукою не можна! Конвенція У. Н. С. повинна над цим глибоко застановитись.

1) По моїй думці, вказаним булоб, щоби конвенція ухвалила поправку до статута, на підставі котрої булиб увільнені від плачення місячних вкладок і других приналежностий члени, котрі сягають вище пятьдесять років життя, та стоять найменше пятнайцять лів в У. Н. С.

2) Щоби дітий обезпечувати (асекурувати) не тілько на посмертне, але і на певний протяг часу, по котрім малобся виплачувати певну скількость грошей, як це роблять многі приватні компанії.

чЯк що це неможливо робити в рамках теперішнього чартеру, так поробити заходи, щоби такі позволення дістати від компетентних чинників.

3) Конечним є основувати при Укр. Нар. Союзі Сиротинець, цю справу порушив у 26-му числі Свободи д. Мурашко і я її всеціло піддержую. Хочу замітити, що це питаннє є дуже живим у більшости відділів У. Н. С. як також пожаданим у широких кругах укр. еміґрації в Америці. Справа сиротинця дісталаб щире попертя від усіх угруповань, так як це справа чисто гуманітарна і високо ідейна.

Цим Український Народний Союз зробив би найбільшу прислугу укр. еміґрації і заслуживби на признання будучих поколінь.

Петро Бартків,
член 289 від. У. Н. С.

23.

Вілмінґтон, Дел.

Прошу Панів Делеґатів взяти під розвагу, кілька моїх проектів:

1. Щоби головний Уряд постарався змінити конечно час сеї конвенції на 30. Марта, аби 27 квітня, так, щоби оминути сі тижні, які приходять, як раз перед самими святами латинськими, бо коли конвенція буде відбуватися, як було оголошено на 6. квітня, то богато делеґатів задля своїх інтересів не будуть могли прибути на конвенцію.

2. На будуче, щоби конвенція відбувалася, що 5 років, бо Конвенції тільки пожирають за дармо фонди, які можна обернути на щось иншого. Приміром, колиби фонд конвенційний зменшити з 5 цнт. на 3 цнт. то на 15.000 членів можна зібрати через 5 років около 27.000, які з певностю вистарчилиби на кошти конвенції. а решта т. є два цнт. можна обернути на Рідну Школу. Коли тілько почислити 15,000 членів то можнаби зібрати до 300 дол. які зробилиби велику підмогу Рідній Школі кождого місяця.

3. Щодо дітий, котрі є членами У. Н. Союза, щоби видавати маленьку часопись раз на тиждень, думаю, що з тих 10 цнт., які складають діти на фонд адміністраційний може вистарчити видати таку часопись. Для дітий се буде ліпше, як щоби дати дітям якісь звороти, коли вони доростуть до 18 літ, як се пропонував один делеґат.

Що до тих зворотів, то є немислиме, щоби дати дитині якусь винадгороду з тих марних 25 цнт., які наші діти платять, бо коли навіть почислити, як дитина вступить в члени, як має 5 років, то вона до 18 років всього навсього зложить за тих 13 років аж $39. То якуж винадгороду можна дати дітям?!

4. Щоби часопись Свобода виходила хоть на 6 сторін друку єсли буде можливе видати з тих фондів, що тепер платять члени.

5. Щоби не накладати на членів більше фондів, як дотепер платять, бо наші члени вже й так платять тих фондів забогато й тепер.

Михайло Біян.
Секр. від. 247. У.Н.С.

24.

Палмертон, Па.

Читаючи думки наших членів У. Н. С., як кождий дещо радить, як моглоби бути ліпше, я находжу такі проєкти, що і я, яко член У. Н. С., годжуся на них. Але є і такі, що на мою думку булиби затяжкі для У. Н. С. Я є за тим, щоби часопись Свобода виходила на 4 сторони, так як тепер виходить, а не на 6 або 8 сторін, тому, бо для орбітника на кождий день єсть досить читати чотири сторони. Колиб наша Свобода була далі так редаґована, як до сего часу, то буде досить задовольняюча для всіх членів У. Н. С. На 4 сторінках Свободи поміщує всілякі вісти політичні і новинки, за котрими найцікавіще глядимо. А що нам більше потрібно, то маємо всілякі просвітні книжки. Що до календарів, то так: громада по нитці тай буде бідному сорочка. Даром, не даром, а по 25 ц. можемо дати за календар.

Коли член хорий висше місяця, щоб у члена вкладки місячної не стягати.

Щоби виплатити членови дещо з його посмертної запомоги, це єсть трохи еще за трудне в сей час. Мусимо ще троха збогатіти! З того, що наш У. Н. С. має капіталу $1,200.000, будьмо горді і нехай збільшаєся. Чим дальше в ліс, тим більше дров. Не можемо дуже обтяжувати видатками.

Що до редакції „Свободи", то нехай останугь тісамі, бо вони видавали часопис цілком добре і для наших членів вповні вдоволяючо.

Надальше кождий з нас членів розважмо і зробім так, щоб була коза ціла і вовк ситий.

Прикінци усьому головному урядови за його працю складаю подяку і желаю їм многая літа.

Ігнатій Климишин,
предсідатель від. 369.

БІЛЯНС СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Міжнародний уряд праці зладив анкету, яка уможливлює нам перегляд жертв війни після держав і національностей. Загальне число учасників світової війни досягло 70 міліонів. Пятнайцять міліонів поставила Росія, тринайцять Німеччина, девять Австро-Угорщина, вісім Франція, шість Англія, пять і пів Італія, і дещо понад чотири міліони Зєдинені Держави. Під оглядом втрат в людях то на першому місці станула Німеччина з двома міліонами упавших; за нею іде Росія 1,700,000, Австрія 1,542.000, Франція 1,400,000 Італія 750,000, Англія 744,000, а Зєдинені Держави усього 68,000 людий.

ПОКЛИК

до всіх односільчан місточка Хотимира товмацького повіту, перебуваючих тепер в Америці.

Громадяни! Як Вам всім відомо, то в Хотимири пишались дві церкви і гарний Народний Дім, в котрім містилась і читальня і кооператива і каса пожичкова, а також і кружок співацький і аматорський робили там діяльну роботу. Ви всі, перебуваючі в той час на еміґрації, не пожалували своїх щедрих даток і своїми жертвами причинилисьтеся до будови Нар. Дому і до украшення церкви, котра пишалась мов собор. Нині воєнна хуртовина перемінила Хотимир в руїни. Около 300 будинків улягли цілковитому зниcщеню, а між ними знищено цілком обі церкви. Нар. Дім дуже ушкоджений, але на щасте стоїть з поприцвіпльованими ріжного сорта тимчасово вікнами і дверми та полатаним дахом. Виглядає як страховище наша народна святиня. Мешканці Хотимира, обтяжені своєю власною будовою а до того ріжними данинами і податками взялись тепер до будови церкви а також відновили кооперативу та радіб відреставрувати Нар. Дім. Щоби можна помогти нашим братям в їх так тяжкій недоли, громадяни Хотимира, замешкалі в Торонто, Канада, заснували комітет односільчан, котрого цілею є згуртувати всіх наших громадян і прийти з помочию родинному місточкови як в будові церкви так і Народного Дому. Ми не сміємо дивитись на то як наші браття з браку матеріяльних фондів гинуть національно. Ми не силуєм нікого, щоб давав на церков; оден може дати на церков, другий на направу Нар. Дому, третий на кооперативу, а сим сповнимо народний обовязок. Жертви проситься слати на адресу Комітету Хотимирівців 207 Jork St., Toronto, Ont., Canada, або впрост до краю на адресу Комітету Нар. Дому, на руки Мих. Пони с. Дм., в Хотимири.

При жертвованню проситься подати, на яку цілі датки призначені.

Громадянин **Н. К.**

ДО ЗБАРАЖЧАН В ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.

Отсим запрашається всіх Збаражчан замешкалих в Филаделфії і околиці на **ЗБОРИ**, які відбудуться в **неділю, 22-го лютого** о год. 1-шій пополудни в домі тов. Українсько-Американських Горожан під ч. 847 Н. Френклин ул., Филаделфія, Па.

До обговорення є вельми важні справи, та сподіємося, що всі Збаражчани без згляду на свої п о л і т и ч н і переконання прибудуть на ті Збори.

Тимчасовий Комітет Збаражчан.

ПОЗІР! — ЙОНКЕРС, Н. Й.!

Укр. Хор ім. Миколи Лисенка в Йонкерс, Н. Й.

уряджує гарне представлення під назвою

„МУЖИКИ АРИСТОКРАТИ"

В НЕДІЛЮ, 22. ЛЮТОГО, 1925

в PROSPECT HALL,

49 Buena Vista Ave., Yonkers, N. Y.

Початок о год. 4-ій пополудни.

Режисер М. Фатюк.

По представленю БАЛЬ до пізної ночі.

Проситься всіх Українців і Українок міста Йонкерс і околиці о численну участь. За добру забаву ручить

40,42 **Комітет.**

ПОЗІР! НОРТГЕМПТОН, ПА.!

Заходом Читальні Просвіти імени Івана Франка

— відограється —

В НЕДІЛЮ, 22. ЛЮТОГО 1925

„ЦАРИЦИНІ ЧЕРЕВИЧКИ"

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ ПРИ УКР. ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ

Newport Avenue, Northampton, Pa.

Початок о годині 7.30 вечером.

ВСТУП 75 і 50 центів.

40,42 **Комітет.**

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Центр. Комітет в Рочестер, Н.Й.

— устроює —

ВЕЛИКИ ЗАГАЛЬНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 21. ЛЮТОГО 1925

В ГАЛИ ПРИ ГЕНД І КЛИНТОН УЛ.

Цей Комітет устроює перший баль сего року, тому просимо всі Братства, Товариства і Сестрицтва взяти офіціяльну участь в тім бали, і всіх Рочестерських Українців до численної участи. За добру забаву ручить

40-41 **Комітет.**

АДВОКАТ І ЦИГАНИ.

У віденських адвокатських колах оповідають таку історію яка засвідчує незвичайний сприт українського адвоката. А саме відомий черновецький адвокат др. М. Дутчак перевів в імени свого клієнта, що потерпів підчас якоїсь залізничої катастрофи, успішний процес за відшкодування у висоті 200 тисяч леїв. Але румунський міністер скарбу не лише не спішився виплачувати відшкодування, але щоби не бути нараженим на грошеву відповідальність за численні залізничі катастрофи, видав королівський декрет в р. 1922, яким оповіщалося, що на державному майні Румунії взагалі не можна пошукувати ніяких претенсій. Др. Дудчак найшовся в прикрому положенню. З одного боку в його руках правосильний судовий присуд про відшкодовання, а з другого кор. декрет про незайманість державного скарбу. Але і в цій прикрій ситуації порадив собі спритний адвокат. Перш усього він постарався о признання правосильности судового присуду в межах Австрії, а коли це сталося, вислав свого соліцитатора до Відня і казав йому на залізничих двірцях слідкувати чи не звиться там який транспорт, призначений для румунського уряду. По трох тижнях слідкування висланий соліцитатор побачив величезну валку, що сунула до Букарешту з муніцією, Наробив крику, витягнув правосильну судову ухвалу, валку задержано, а румунське посольство мусіло викупити застав. Таким чином адвокат мусів аж на чужині шукати пошанування права. Про цю історію широко оповідають у Відні, подивляють помисловість і сприт українського адвоката і кажуть, що адвоката не тільки не оциганять румунські цигани, але й сам чорт.

ДОПИСИ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Подяка і поклин до Українців і Українок.

Члениця Катерина Гоюк з Ню Гейвен, Конн., з відділу 370 У. Н. Союза дякує головному урядови У. Н. Союза за запомогу в сумі $25.00. Ви думаете, члени і члениці, що я з добра дістала тих пару долярів, но я дістала їх з моєї терпеливости і з моєї охоти, а якби я не мала охоти платити, то я би не мала права упоминатися о запомогу, бо инька хто здоровий, той думає: Е, на хоробу мені Союзів оплачувати і тут говорить за хоробу; про нюуста вже втомрилися і не застановиться, як говорить і в якій мінуті. Сам незнає, де він є, на коні, і за коnem питає. Таке саме і сесе вже хороба в писку, а не хоче за ню платити. Такий чоловік не знає, котра його нога передніша, борше ступає.

Як я вступала до нашої організації, до У. Н. Союза, мій муж каже: Вступи і ти Катерино, а я думаю у своїй голові платити. Кілько гроший є, вбідися. Я чулася здорова зовсім; я не думала про хоробу. Я зовсім моцна; важу 200 фунтів і до нині важу тую вагу, але що з того, коли я каліка вже 8 місяців. Мене болить нога з фронту, низше коліна. Доктори кажуть, що пукла жила корчова, то і трудно, аби загоїлась. Може і так ціле життє треба бути калікою. А нині мені наша організація стає в пригоді. Що мені з того, що я здорова, коли каліка. Що належить в кімнаті до роботи, то я не годна навіть начиння помити, бо на сидячи лищ добре хиба іно їсти і побалакати.

Браття і Сестри, котрі ще не членами Українського Народного Союза, вступайте. Се добра організація! Свій народ, своя охота, своя віра і своя правда. Нема ліпшої правди, як свій народ.

Бо ви знаете, який то звичай наш нарід має, ще зі старого краю. Наколи нинька пімре чоловік нашої народности як він нестоїть в жадній організації, за него мало і хто знає. Ним кождий цураеться; за ним мало кому інтересно, бо мало його хто знає, якої той чоловік народности. Та бо нині навіть при життю з таким чоловіком мало хто хоче з ним здибатися. Такий чоловік не має нігде смілости. Так завше бокує ніби хто з него сміеся, ніби боїться а чому, бо нікуди неналежить. Тай встидно здругим членом забалакати, бо не має що. Такому чоловікові так виглядає як звірови з ліса вийти. Все в лісі та в лісі.

Складаю сердечну подяку відділовому урядови за їх труд що вони постарались і потрудились у моїй прикрости. Дай їм, Боже, з їх фаміліями, щасливого життя і допоможи їм, Боже, захотити більше членів до нашої організації для загального добра.

Катерина Гоюк.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ.

Петерсон з колядою неостатний.

Петерсонські Українці, хотяй жадною реальною роботою на народній ниві не виказуються, однак що до коляди на Рідну Школу, то заслугують майже на похвалу. Хотяй що правда то щойно непропала коляда через недбальство місцевих передовців, однак знайшлася одиниця і повела справу, за що і недбалим дісталося. Треба сказначити, що богато людий допитувалося, що за колядники і від якого комітету. Треба було оправдуватися, що нема в Петерсон жадного комітету, хотяй повинен бути, бо в місцевости є якісь організації. А що колядувальисмо на Рідну Школу, то ніхто не був противний, опріч двох барабанів, то і жертва була щира. Заколядовано $50, котрі зістали вислані враз з виказом жертводавців до дорогого нам „Обеднання" у Філяделфії, Па., звідки мають вислати до краю найбільше потребуючим. Як по всіх місцевостях находяться людці, котрі закидають безпідставні річи, таксамо і Петерсон не без них. Знайшовся оден і плаче, що то наші гроші пани забирають, але що мав співчуття до бідних, то і він не пустив нас дармо. Були і такі, що пригадували минувші роки, що ходили колядувати а ніхто їх не згадував. Годі було перечити сему.

Дорогі браття і сестри! Будьте певні, що ваша праця не пропаде марно. Дістануть ті, що конче потрібують помочи. Вона призначена для тих, котрі нині в холоді і голоді свої молоденькі голови сушать на тім, що як прийде пора, щоби стати в обороні свого поневоленого брата, від нахабних ворогів. Будьте певні, що як би у нас були пани, то Французи булиби збудували Україну, хотяй таку каправу як Польща нині, але що у нас не було і нема панів, то нам робітникам треба конечно складати жертву і утримувати Рідну Школу. Школа дасть нам еще більші гармати, як Німець мав.

Тож еще раз кличу: складайте жертви на Рідну Школу, Просвіту, каліки, сироти, вдови і вязнів. Нехай світ почує, що Патерсон справді пробудився зі сну.

За зложені жертви складаю сердечну подяку. Нехай Господь стократно надгородить вам, щобисьте мали з чого давати. Спасибі за труд колядникам!

Колядувати ходили: Василь Матвіяс, Сергій Винярський, Михайло Сас, Пилип Телевяк, Гнат Ничка, Михайло Курганович і Петро Криловський.

Колядник.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Справоздання з коляди Комітету Несення Помочі Зборівській Гімназії.

Ліста ч. 1. Ходили колядувати: М. Кобзістий, Д. Моравський, Ю. Куців. Жертвували по $2.00: М. Кобзістий, П. Славута і С. Гарасимчук; по $1.00: Т. Шалак, М. Хоміцка, Леськів, К. Костишин, П. Костишин, Н. Снігоревський, С. Паламар, Ф. Фаловський, А. Левицька, І. Добрянський, К. Добрянський, М. Добрянський, Б. Добрянський, М. Тимцюрак, Будцевський, Бучак, анащевський, Лазута М., Сенчук, Кияк, А. Маланчук, М. Петрик, І. Марусевич, М. Кндровський, І. Савчук, Н. Нагірняк, М. Глізький, З. Фуденич, М. Борисук, Я. Корнат, П. Ярема, Скубова, М. Низовий, В. Баран, Д. Муравський, П. Куців, Д. Олинух; дрібна збірка $2.60. Разом $45.60.

Ліста ч. 2. Ходили колядувати Н. Паньків, О. Світлик, І. Розвадовський. Жертвували по $5.00: П. Гірник і Д. Фредина; по $2.00: М. Паньків, М. Петрик, К. Букса, А. Букса, П. Оленин, Я. Кравець, П. Івашків, Н. Гонців, І. Дупак, П. Парила, Н. Наливайко, Н. Паньків; по $1.00: Розвадовський, Д. Кузь, Д. Вострий, П. Оленин, Г. Шпак, П. Дунелевич, Я. Олійник, М. Мархозький, В. Савчук, І. Костенко, Н. Козак, І. Ламізкий, Ф. Гобонський, І. Терещук, М. Хомяк, Ю. Бідний, Г. Хома, Е. Фробель, С. Малярський, Е. Шкіра, О. Світлик, Д. Оленин; дрібна збірка $4. Разом $62.00.

Ліста ч. 3. Колядували Д. Ксьонзик, О. Дмитришин, І. Заяць. Жертвував О. Дмитришин $5.00; П. Стасюк $3.00; по $2.00: І. Заяць, Д. Ксьонзик, С. Депко, М. Головка, А. Сухецький, Г. Тефан, М. Гладун, М. Петрик, А. Маланчук, С. Футорський, І. Тещчук, Т. Ляхович; по $1.00: С. Івашків, М. Дуда, М. Кирис, І. Футорський, П. Дановський, І. Устяк, В. Баран, С. Суходольський, М. Вадюк, А. Котальський, С. Паламар, А. Васильців, М. Байда, Г. Чардемків, П. Зубрей, Ю. Пелея, П. Бледів, В. Лис, Лупушинський, Д. Шеремета, Піровіч, Д. Семенюк, Я. Протяж, Д. Завада, П. Римар, М. Возьний, Я. Корнат, М. Тідеч, Іван Борко, М. Майброда, В. Мельник; дрібна збірка $5.25. Разом $71.25.

Загальна сума всіх трох партій $178.85.

В імени комітету несення помочи зборівській гімназії складаємо жертводавцям щиру подяку, як рівнож даємо справоздання з нашої тирічної праці.

Добровільних жертв прийшло $544.35.

З представлень і инших підприємств $10096.13.

З коляд за три роки $435.60.

Гроші, що лежали в банку із них прибуло $52.26 проценту.

Загальна сума $2.128.34.

Розходу було $51.49.

Чистих гроший осталось $2.076.95.

З того вислано до Зборова $1,500 на закупно будинку під українську приватну гімназію в Зборові. Будинок закуплений майже в найліпшім місци міста Зборова, за котрий заплачено $2.125 американської валюти.

Як вам відомо дорогі родинці, то зборівський повіт знищений війною. Не обминуло і сего будинку, котрий ми купили на школу. А щоби його відновити і ужити на школу бракує не менше як $3.000.

Проте взиваємо вас родимці зборівського повіту, щоби ви нам помогли в так важній праці і щоб старались помогти нюйорському комітетови. Гроші зібрані вами можете відсилати на руки нюйорського комітету: Zborivsky Komitet, 55 Ave. B, New York, N. Y. M. Kobzisty, або висилайте спрост до Зборівського Комітету в порозумінню з нюйорським комітетом.

Дорогі земляки, не залишуймо так цінної праці і допоможім тим, котрі просять від нас тільки науки. Не забувайте на се, що наука се одинока зброя для визволення нашого народу на волю. А головне закликаємо вас товариші в Бостоні, бо есть вас там більша скількість. Станьте з нами в оден ряд і доможіть нашим поневоленим братам збудувати святиню науки. До діла товариші земляки, щоби в коротким часі була в Зборові Українська гімназія!

ЗА КОМІТЕТ:
М. Кобзістий, предс.
Д. Ксьондзик, скарб.
Д. Муравський, секр.

КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ НА УКРАЇНІ.

В Донбасі, в рудокопі ім. Чубаря завалився підземний коридор наслідком обломання перестарілого руштування. Жертвою катастрофи впало 17. робітників. Катастрофа викликала велике обурене серед робітників на недбальство управи. Виявляється, що самі робітники домагалися вже давно направи „стемплювання" але управа цього не зробила. Робітники припинили зовсім роботу.

НЕБЕЗПЕКА НАДМІРНОГО СПОЖИВАННЯ ЧЕКОЛЯДИ.

В медичному світі сензацію зробили відкриття, до якого майже одночасно цілком неіалежно один від одного дійшли два лікарі, один в Парижу, другий в Будапешті. Їхні поміченння викликуть певно велике невдоволення — у фабрикантів чеколяди та фанатичних поклонників, вірнійше поклонниць, цієї симпатичної смаковитої субтанції. Бо мова не йде про ніщо инше, як шкідливий вплив чеколяди на мізок. Будапештенський проф. др. Артур Сарбо зацікавився недугою одного з пацієнтів своєї клініки, молодого робітника, який жалівся на страшні болі голови. Симптоми його хороби вказували, на туберкуліčне (сухітниче) запалення міскової кори. Але професор не міг вийти з дива, коли пацієнт вже по кількох днях почув себе настільки здоровим, що міг встати з ліжка і виписатись з клініки, бож запалення мізкової кори як відомо є надзвичайно важкою недугою, яка в більшости випадків кінчиться смертію. Але счудування лікаря зросло ще більше, коли по кількох днях подужавший пацієнт знову зголосився зі страшними болями голови. Випитавшися пацієнта про найдокладніщі подробиці його способу життя, по його нахили лікар звернув увагу, що пацієнт пристрастно любив чеколяду, споживаючи її приблизно один фунт денно. Підчас свого побуту в клініці пацієнт не їв чеколяди і ось вже по кількох днях йому покращало настільки, що міг попросити своїх приятелів принести йому чеколяди і лихо знову вернуло.

Майже одночасно париський лікар Нобекур оголосив у фаховому медичному журналі розвідку, який подав, як причину апетонурії (один із симптомів цукривки) надмірне споживанне чеколяди зазначаючи при цьому, що зовнішні признаки недуги у таких випадках незвичайно пригадують туберкуліčне запалення мозкової кори. Будапештенський професор вичитавши таке в журналі, почав лічити свого „чеколядового" пацієнта ліками проти апетонурії і пацієнт швидко цілком виздоровів. Наслідок такого відкриття поруч і з перестрогою для дітей і жіноцтва, що обідають чеколядою (мущини воліють тютюн і алкоголь) — має також практичне значіння для ліків. Бо на далі при всіх сумнівних випадках запаленя мізкової кори, лікарі брудуть перевірювати чи не мається до діла, з „чеколядовою недугою" і очитидно тоді приноровлювати муть й инші способи лічення.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 днів перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їх оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".